

Útoky na obhajcov ľudských práv v Rusku a súdny proces v súvislosti s vraždou Anny Politkovskej

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. decembra 2008 o útokoch na obhajcov ľudských práv v Rusku a súdnom procese v súvislosti s vraždou Anny Politkovskej

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Rusku a najmä na uznesenie z 25. októbra 2006 vzťahoch medzi EÚ a Ruskom po zavraždení ruskej novinárky Anny Politkovskej¹, a z 19. júna 2008 o samite EÚ – Rusko, ktorý sa uskutočnil 26. – 27. júna 2008 v Chantyjsku-Mansijsku²,
  - so zreteľom na dohodu o partnerstve a spolupráci medzi Európskou úniou a Ruskou federáciou, ktorá nadobudla platnosť v roku 1997, pričom jej platnosť bola predĺžená dovtedy, kým ju nenahradí nová dohoda,
  - so zreteľom na pokračujúce rokovania o novej dohode poskytujúcej nový komplexný rámec pre vzťahy medzi EÚ a Ruskom a na obnovenie týchto rokovaní počas posledného samitu EÚ – Rusko v Nice 14. novembra 2008,
  - so zreteľom na vyhlásenie predsedníctva v mene Európskej únie o prehliadke kancelárií organizácie Memorial v Petrohrade 4. decembra 2008,
  - so zreteľom na správu Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODHIR) o obhajcoch ľudských práv za rok 2008,
  - so zreteľom na článok 115 ods. 5 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Rusko je členským štátom Rady Európy a Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), a ako také zaviazalo, že bude plne dodržiavať ľudské a občianske práva,
- B. keďže existujú vážne obavy z postavenia obhajcov ľudských práv, ako aj z ťažkostí, ktorým čelia mimovládne organizácie aktívne podporujúce dodržiavanie ľudských práv,
- C. keďže ruskí občania adresovali mnoho sťažností Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorý vo svojich rozsudkoch konštatuje, že v mnohých prípadoch došlo k vážnemu porušeniu ľudských práv a je dokázateľná svojvôľa orgánov ruského štátu,
- D. keďže vodcu ruského jezuitského rádu Otta Messmera a ekvádorského kňaza Victora Betancourta 28. októbra 2008 brutálne zavraždili v ich moskovskom byte,
- E. keďže známa ruská advokátka pre ľudské práva Karinna Moskalenková, ktorá úspešne zastupovala tridsať ruských občanov pred Európskym súdom pre ľudské práva, sa v polovici októbra 2008 v Štrasburgu stala obeťou pokusu o otrávenie použitím ortuti

---

¹ Ú. v. EÚ C 313 E, 20.12.2006, s. 271.

² Prijaté texty, P6_TA(2008)0309.

umiestnenej v jej aute,

- F. keďže majiteľ a ingušskej nezávislej internetovej stránky Magomeda Evlojeva zavraždili 31. augusta 2008 v policajnej väzbe,
- G. keďže od júla do októbra roku 2008 bolo zaznamenaných viacero atentátov na obhajcov ľudských práv vrátane ingušského opozičného vodcu Achmeda Kotijeva, obhajcu ľudských práv Zurabu Cečojeva z Inguška, aktivistu za ľudské práva Dmitrija Krajuchina z mesta Orel, aktivistu za ľudské práva Stanislava Dmitrijevského z Nižného Novgorodu,
- H. keďže 4. decembra 2008 maskovaní muži ruskej generálnej prokuratúry prepadli petrohradské kancelárie výskumného a informačného strediska Memorial, ktoré sa už 20 rokov venuje výskumu stalinských represálií v Sovietskom zväze; keďže počas tohto prepadu boli zabavené pevné disky a CD disky obsahujúce údaje o tisíckach obetí; keďže neexistuje inventár zabavenej dokumentácie, keďže právnikom strediska Memorial nepovolili vstup od budovy,
- I. keďže vyšetrovanie a súdny proces v súvislosti s vraždou novinárky Anny Politkovskej vyvolávajú vážne obavy v súvislosti s transparentnosťou a dodržiavaním zásad právneho štátu; keďže toto brutálne zabitie ešte nie je celkom vyšetrené ani uspokojivo vyriešené,
- J. keďže ruské orgány stále nespolupracujú pri vyšetrovaní londýnskej vraždy Alexandra Litvinenka, ktorého otrávil rádioaktívnym polóniom,
- K. keďže polícia v Moskve 14. decembra 2008 brutálne potlačila protikremeľskú protestnú demonštráciu organizovanú opozičným zoskupením Garryho Kasparova Iné Rusko, pričom demonštrantov chytala a vliekla do policajných áut; keďže asi 100 demonštrantov bolo zatknutých,
- L. keďže 17 ruských zoskupení zaoberajúcich sa dodržiavaním ľudských práv 3. decembra 2008 vo Viedni vyzvalo EÚ, aby naliehavo ďalej posilňovala úlohu konzultácií o ľudských právach medzi EÚ a Ruskom, ale aj aby predkladala najnaliehavejšie prípady na stretnutiach EÚ - Rusko na najvyššej úrovni,
  - 1. rozhodne odsudzuje útoky proti obhajcom ľudských práv v Rusku vrátane právnikov, ktorí zastupujú práva občanov, a vyzýva ruské orgány na všetkých úrovniach, aby ochraňovali a zaručovali ich fyzickú integritu;
  - 2. poukazuje na to, že dodržiavanie ľudských práv, zásad právneho štátu a demokracie musí zostať jadrom ďalšieho rozvoja vzťahov medzi EÚ a Ruskom; zdôrazňuje, že treba pokračovať vo výmene názorov o problematike ľudských práv s Ruskom v rámci konzultácií EÚ – Rusko o ľudských právach, a požaduje vylepšenie formátu týchto stretnutí, aby sa do nich zapojili príslušné ministerstvá, súdnictvo a zástupcovia ruskej občianskej spoločnosti;
  - 3. zastáva názor, že dodržiavanie ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu by malo byť neodlučiteľnou súčasťou novej rámcovej dohody, o ktorej sa v súčasnosti rokujú;
  - 4. vyzýva ruské orgány, aby vyhovelí rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva a

bezodkladne ratifikovali protokol o reforme súdu; naliehavo vyzýva Ruskú federáciu, aby takisto ratifikovala Doplnkový protokol 14 k Európskemu dohovoru o ľudských právach;

5. odsudzuje prehliadku kancelárií organizácie Memorial v Petrohrade 4. decembra 2008; žiada ruské orgány a petrohradskú prokuratúru, aby výskumnému a informačnému stredisku Memorial bezodkladne vrátili jedenásť pevných diskov a CD disky, ktoré odniesli zo strediska počas policajného prepadu 4. decembra 2008 a ktoré obsahujú neoceniteľné údaje o vyše 50 000 obetiach represálií stalinskej éry;
6. upriamuje pozornosť na rastúce tendencie násilia, čoho výsledkom je podľa údajov moskovskej kancelárie pre ľudské práva vyše 100 zabitých ľudí v roku 2008 z dôvodu ich rasy, národnosti, náboženského vyznania a sexuálnej orientácie, ako aj na to, že ruské orgány účinne neodsudzujú tieto trestné činy z nenávisťi;
7. s obavami berie na vedomie nedávne snahy o rehabilitovanie stalinského režimu a zdôrazňuje, že v Rusku možno nastoliť skutočnú demokratickú kultúru len vtedy, keď sa vyrovná so svojou tragickou minulosťou;
8. je znepokojený pokusom z októbra 2008 o atentát na advokátku pre ľudské práva Karinnu Moskalenkovú a jej rodinu a apeluje na francúzske a ruské orgány, aby našli páchatel'ov a zistili ich motívy;
9. je presvedčený, že aktivitám advokátov pre ľudské práva činných v prípadoch údajného porušovania ľudských práv, ktorí preberajú na seba veľké osobné riziko, keď pokračujú vo svojej práci, by sa mala priznať najvyššia úcta a tieto aktivity by mali byť pod ochranou štátu a podporované medzinárodným spoločenstvom;
10. je stále mimoriadne znepokojený právnymi predpismi takéjmi sa extrémizmu, ktoré môže ovplyvňovať voľný tok informácií a priviesť ruské orgány k tomu, že ešte viac obmedzia právo obhajcov ľudských práv na slobodu prejavu;
11. konštatuje, že uplynuli dva roky od vraždy ruskej nezávislej novinárky Anny Politkovskej, ktorá sa stala symbolom slobody tlače; upriamuje pozornosť na svoje vyššie uvedené uznesenie z 25. októbra 2006 a vzdáva hold odvahe a práci tohto symbolu úprimnosti a zásadovosti, ktorej životné dielo si zaslúži stálu podporu a uznanie;
12. vyjadruje zdesenie nad tým, že proces môže sledovať iba obmedzený počet novinárov a televízni reportéri majú prístup naň zakázaný; vyzýva súd, aby v plnej miere rešpektoval rozhodnutie poroty a aby sprístupnil proces všetkým novinárom a pre všetky médiá; očakáva, že súd zistí nielen to, kto je páchatel'om a spolupáchatel'om vraždy Anny Politkovskej, ale aj kto ju objednal;
13. víta zriadenie strediska ODIHR pre obhajcov ľudských práv v roku 2006, ktoré monitoruje situáciu týchto obhajcov vo všetkých štátoch, ktoré sú členmi OBSE; dôrazne vyzýva inštitúcie EÚ, aby prakticky vyjadrili podporu obhajcom ľudských práv vytvorením stredísk pre obhajcov vo všetkých troch inštitúciách, výsledkom čoho by mala byť lepšia koordinácia ich činnosti s ďalšími medzinárodnými a európskymi organizáciami;
14. vyjadruje znepokojenie nad pokračujúcimi prípadmi rozsiahleho násilia v ruských ozbrojených silách a vyzýva ruské orgány, aby vyšetrili a odsúdili zodpovedné osoby a aby vykorenili násilné praktiky v ozbrojených silách a prejavili odhodlanie zmeniť

prevládajúcu kultúru;

15. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, vláde a parlamentu Ruskej federácie, OBSE a Rade Európy.